

การสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารสถานประกอบการที่มีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
Employers' opinions Towards Internship Logistics
and Supply Chain Management bachelor's degree Students, BSRU

นิตยา มณีวงศ์¹

Nittaya Maneewongse¹

Received: August 8,2025 Revised: November 30,2025 Accepted: December 1,2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สำรวจความคิดเห็นผู้บริหารของสถานประกอบการเกี่ยวกับความรู้ ความสามารถ 2) ประเมินคุณลักษณะทั่วไปด้านจรรยาบรรณ ต่อการปฏิบัติงานระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาสาขาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน (ปี 2567) ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้บริหารจากสถานประกอบการ 78 คน ผ่าน Google Form มีกลุ่มคลังสินค้า 25 คน กลุ่มจัดซื้อ 19 คน กลุ่มตัวแทนผู้นำเข้าส่งออก 13 คน และกลุ่มขนส่ง 21 คน ใช้สถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยด้านความรู้ ความสามารถพบว่า กลุ่มคลังสินค้า ($\mu = 3.79, \sigma = 0.80$) เน้นความเข้าใจกระบวนการรับ-จัดเก็บ-ตรวจนับ ส่งจ่ายสินค้าตามรายการเบิก กลุ่มจัดซื้อ ($\mu = 3.59, \sigma = 0.86$) การจัดเก็บข้อมูลคำสั่งซื้อ กลุ่มตัวแทนนำเข้าส่งออก ($\mu = 4.08, \sigma = 0.74$) ความรู้ทั่วไปในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ ความรู้เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายท่าเรือ-ทางอากาศ กลุ่มพิธีการศุลกากร ($\mu = 3.91, \sigma = 0.80$) ความเข้าใจข้อมูลนำเข้า-ส่งออกหนังสือรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า สำหรับกลุ่มขนส่ง ($\mu = 3.70, \sigma = 0.92$) ภาพรวมโลจิสติกส์ การควบคุม วางแผนและจัดสายงานขนส่งขั้นต้น ด้านจรรยาบรรณพบว่า กลุ่มคลังสินค้า ($\mu = 3.86, \sigma = 1.02$) ให้ความสำคัญด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การทำงานเป็นทีม กลุ่มจัดซื้อ ($\mu = 3.81, \sigma = 0.89$) ความละเอียดรอบคอบ กลุ่มนำเข้า-ส่งออกและศุลกากร ($\mu = 4.02, \sigma = 0.76$) การตัดสินใจแก้ปัญหาเบื้องต้น และกลุ่มขนส่ง ($\mu = 3.83, \sigma = 0.92$) ไหวพริบและความเข้าใจสิ่งใหม่

ผลวิจัยสะท้อนว่าทั้งสองด้านยังสามารถพัฒนาเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับความต้องการตลาดแรงงาน และเป็นข้อมูลสำคัญในการปรับปรุงหลักสูตร พัฒนาการเรียนการสอนรายวิชาเตรียมฝึกประสบการณ์ฯ เสริมศักยภาพนักศึกษาให้ตรงกับทักษะที่จำเป็นของแต่ละกลุ่มงานในอนาคต

คำสำคัญ: ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ, ทักษะความรู้ความสามารถ, จรรยาบรรณ, สถานประกอบการ

¹ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

¹ Faculty of Science Management, Bansomdejchaopraya Rajabhat University.

¹ Corresponding author Email: msnittaya@bsru.ac.th

Abstract

The research aimed to 1) survey employers' opinions regarding students' knowledge and abilities (hard skills) 2) assess general characteristics related to soft skills in tasks during the professional internship of Logistics and Supply Chain Management students (Academic 2024). Data was collected by using online questionnaires (Google Gorm) with 78 executives, consisting of 25 warehouse managers, 19 purchasers, 13 freight forwarders, 21 transporters and analyzed using percentages, mean, and standard deviation.

The results regarding knowledge and abilities (hard skills) showed that 1) warehouse ($\mu = 3.79$, $\sigma = 0.80$) focused on understanding warehousing activities, receiving, storage, inventory, order picking process and issuing products according to picking list. 2) purchasing ($\mu = 3.59$, $\sigma = 0.86$) emphasized recording and maintaining purchase order information 3) freight forwarders and customer broker ($\mu = 4.08$, $\sigma = 0.74$) highlighted the general operational knowledge of port and airfreight-related charges and custom broker ($\mu = 3.91$, $\sigma = 0.80$) focusing on import & export documents and understanding import-export data and certificates of origin. 4) The transportation group emphasized overall logistics process, transport planning, control, maintenance, and coordination ($\mu = 3.70$, $\sigma = 0.92$). For general soft skills all attributes are rated at a high level with warehouse ($\mu = 3.86$, $\sigma = 1.02$) with creativity and teamwork. The purchasing ($\mu = 3.81$, $\sigma = 0.89$) emphasized attentiveness and attention to detail. The import-export and customer broker ($\mu = 4.02$, $\sigma = 0.76$) need to focus on decision making and basic problem-solving. The transportation ($\mu = 3.83$, $\sigma = 0.92$) highlighted with adaptability, quick thinking and ability to understand new information.

The findings indicate that both hard skills and soft skills can be developed to better align with labor market needs. The result can also serve curriculum improvement with instructional design in the professional internship preparation course, and assist students develop the skills they need for each logistics and supply chain job in the future.

Keywords: Internship, hard skills & soft skills, entrepreneur

บทนำ

อุตสาหกรรมบริการด้านโลจิสติกส์กลายเป็นธุรกิจที่มีความจำเป็นต่อการเคลื่อนย้ายสินค้าภายในประเทศและต่างประเทศ จากแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ของประเทศไทย พ.ศ. 2566 - 2570 (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. 2566 - 2570, 2566) ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) เพื่อให้ “ระบบโลจิสติกส์เป็นกลไกสำคัญในการผลักดันให้ประเทศไทยเป็นประตูการค้าที่สำคัญในอนุภูมิภาคและภูมิภาค” มีการพัฒนา 5 ด้านโดยสอดคล้องในด้านที่ 4 การพัฒนาศักยภาพผู้ให้บริการโลจิสติกส์ประเทศไทย (Logistics Service Providers: LPS) และด้านที่ 5 การส่งเสริมการวิจัยและพัฒนานวัตกรรม การพัฒนาบุคลากร การติดตามผลด้านโลจิสติกส์ โดยกลุ่มธุรกิจที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ธุรกิจด้านการคลังสินค้า การจัดซื้อ (ในโซ่อุปทาน)

การเป็นตัวแทนผู้นำเข้าส่งออก และการขนส่ง ด้วยความสัมพันธ์ทั้งด้านโลจิสติกส์ด้วยตนเองและด้านโซ่อุปทานสู่การขยายตัวของภาคธุรกิจภายในประเทศ การลงทุนของภาคเอกชน การส่งออกสินค้า จึงทำให้สัดส่วนต้นทุนโลจิสติกส์ต่อ GDP ในปี 2567 มีแนวโน้มปรับตัวดีขึ้นอยู่ที่ร้อยละ 13.4-13.8 (กองยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบโลจิสติกส์, 2567)

หลักสูตรในสถาบันการศึกษามีรายวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพนักศึกษา ก่อนการจบภาคการศึกษาเพื่อให้นักศึกษาเข้าไปเรียนรู้งานในสายอาชีพด้านโลจิสติกส์จากการสังเกต การเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติจริง (เชมจิต เสนา, 2548 และอนูวัต สงสม, 2563) ตามมาตรฐานการอาชีพที่ตลาดแรงงานต้องการ (พยุงค์ดี จันทรสุนทร, 2544) การนำความรู้ ทักษะที่ได้รับจากสถานที่ฝึกปฏิบัติจริงในสถานประกอบการนั้นเพื่อให้ได้คุณภาพตรงตามที่สถานประกอบการต้องการ (ยุคลธร เขตพงษ์, 2548) นอกจากนี้ ยังเป็นกระบวนการคิด การรับมือกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงระหว่างการฝึกงานที่มีการร่วมมือกันระหว่างผู้ประกอบการทั้งรัฐและเอกชน (อวิศา อินยาศรี, 2541 และ พิระนันท์ คำบอนพิทักษ์, 2542) นอกจากนี้ การประพาดติดตามกฎระเบียบและพันธกิจของของสถานประกอบการที่ฝึกงานว่าตนมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถานประกอบการและได้รับผลตามวัตถุประสงค์ของการฝึกประสบการณ์ (Wolman, 1973)

รูปแบบของการปฏิบัติงานในการฝึกงานจึงเปรียบเสมือนเป็นพนักงานในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ๆ ความจำเป็นต่อการปฏิบัติงานประกอบด้วย 2 ส่วน ในด้านความรู้และจรรยาบรรณ สำหรับทักษะด้านความรู้ (Hard Skills) หรือทักษะทางวิชาชีพที่มีความเชี่ยวชาญในอาชีพด้านการปฏิบัติงานด้านโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน ได้แก่ 1) ผู้ให้บริการด้านคลังสินค้า (Warehouse Services Provider) ที่รับบทบาทเชื่อมโยงระหว่างผู้ผลิตและผู้บริโภค มีหน้าที่ในการพัก รักษา ดูแลสินค้า อาจได้รับมอบหมายทำหน้าที่เป็นศูนย์กระจายสินค้า (Distribution Center) หรือเชื่อมโยงระหว่างผู้ผลิตกับผู้ค้าปลีกแบบศูนย์กระจายสินค้าแบบจากจุดที่รับสินค้าไปยังจุดจัดส่งสินค้า โดยข้ามคลังจัดเก็บสินค้า (Cross Dock) 2) ด้านจัดซื้อ (ในโซ่อุปทาน) เป็นหนึ่งกิจกรรมโลจิสติกส์ที่ทำหน้าที่การบริหารด้านจัดซื้อจัดหาวัตถุดิบสินค้าจากซัพพลายเออร์ในองค์กรของโซ่อุปทาน 3) ด้านตัวแทนผู้นำเข้า-ส่งออก หรือผู้รับจัดการขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ (Freight Forwarder) ที่เป็นตัวแทนจากผู้ส่งออกสินค้าหรือตัวแทนรับสินค้าเข้า-ออก 4) ตัวแทนผู้ดำเนินการพิธีการศุลกากร (Customer Broker) เป็นได้ทั้งนิติบุคคลหรือบุคคลธรรมดาที่ดูแลเรื่องพิธีการศุลกากร ตรวจสอบเอกสาร ใบขออนุญาต และแนะนำด้านสิทธิประโยชน์ทางภาษี 5) ด้านการขนส่งสินค้าทุกรูปแบบและนำไปกระจายสินค้าให้ถึงปลายทาง เพื่อผลประโยชน์ในเชิงธุรกิจ ประสบการณ์มอบบริการแก่ลูกค้า (client and customer) หรือที่เป็นลูกค้ารายสุดท้าย (end-user) อย่างมืออาชีพ (Gourdin, 2005 และ Oletewo, 2017) ส่วนจรรยาบรรณ (Soft Skills) ทักษะด้านอารมณ์ทางสังคมที่มีต่อการปฏิบัติร่วมกับผู้อื่น ๆ (วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนา, 2562) ที่เป็นทักษะที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมและความคิดลักษณะส่วนบุคคล เช่น ทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ ทักษะการทำงานเป็นทีม ฯลฯ (Anderson, 2020) ทั้งยังเป็นการเสริมด้านความรู้ต่อ Hard Skills ในทักษะการประกอบอาชีพ (Kenton, 2019)

การที่สถานประกอบการรับนักศึกษาเข้าฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (ฝึกงาน) จึงเป็นโอกาสที่ให้นักศึกษาได้ฝึกงานและเรียนรู้งานในบรรยากาศที่ได้ปฏิบัติงานจริงจากความรู้และทักษะที่ได้จากมหาวิทยาลัยสู่การปฏิบัติจริงในระหว่างการฝึกงาน 4 เดือน จะมีการติดตามสอบถามใกล้ชิดจากพี่เลี้ยง ผู้บริหารระดับกลาง กลุ่มบริหารทรัพยากรบุคคล และนักศึกษาเองในทุกปีซึ่งพบว่ามีความรู้และการฝึกงานของนักศึกษาไปในทิศทางด้านบวก ได้รับการชื่นชมต่อการปฏิบัติงานตามที่ได้มอบหมาย

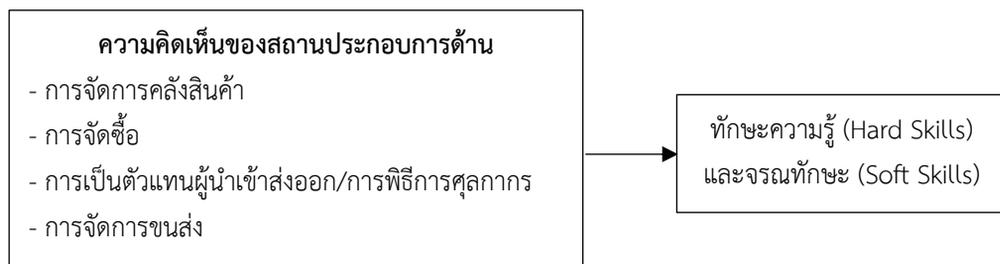
และบางส่วนยังต้องได้รับการพัฒนาให้ยิ่งขึ้นไป ในช่วงของการปรับปรุงหลักสูตรฯ ยังคงยึดมั่นต่อความต้องการของตลาดแรงงาน (Benjarattananon, 2017) ที่เกิดจากเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในด้านต่าง ๆ ผนวกกับภายใต้กำกับหลักสูตรต่อกระบวนการ AUN QA ที่ต้องการทราบความต้องการจากผู้ประกอบการ (stakeholders) ที่หลากหลาย เพื่อนำข้อมูลหลักการ แนวคิดมาปรับใช้ในลักษณะการย้อนกลับ (Backward Curriculum) ที่เป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามแผนพัฒนาด้านโลจิสติกส์ของประเทศไทย

จากเหตุผลดังกล่าว จึงเป็นที่มาที่นักวิจัยจะสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารสถานประกอบการต่อการปฏิบัติงานและทักษะความจำเป็นของนักศึกษาฝึกงาน ในด้านคลังสินค้า ด้านจัดซื้อ (ในโซ่อุปทาน) ตัวแทนผู้นำเข้าส่งออก ด้านตัวแทนในการดำเนินพิธีการทางศุลกากร และขนส่งเพื่อสร้างความมั่นใจต่อทักษะความรู้และการปรับตัวที่เหมาะสมในสถานประกอบการเข้าสู่สังคมแห่งการทำงาน ทั้งยังสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสถาบันการศึกษาและสถานประกอบการในด้านทักษะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติการได้อย่างสมบูรณ์แบบ นอกจากนี้ผลการวิจัยยังเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพของหลักสูตรตามประกันคุณภาพในแบบ AUN QA

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารสถานประกอบการที่มีต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของนักศึกษา ในด้านความรู้ความสามารถ (Hard Skills) การจัดการโลจิสติกส์ในด้านคลังสินค้า จัดซื้อ (ในโซ่อุปทาน) การ เป็นตัวแทนนำเข้าส่งออก และด้านขนส่ง
2. เพื่อประเมินความสำคัญเกี่ยวกับจรรยาบรรณ (Soft Skills) ในการปฏิบัติงานของนักศึกษา ระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ในด้านคลังสินค้าด้านจัดซื้อ การเป็นตัวแทนนำเข้าส่งออกและด้านขนส่ง

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเชิงสำรวจ โดยนำผลการวิจัยไปกำหนดการเรียนรู้ตามความคิดเห็นในระดับความเหมาะสมในการปรับปรุงหลักสูตรและการเตรียมพร้อมก่อนการฝึกงาน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สถานประกอบการที่นักศึกษาได้ลงทะเบียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สาขาการ จัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน ภาคการเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 ผู้ให้ข้อมูลเป็นตัวแทนผู้บริหารสถานประกอบการรวมจำนวน 78 คน โดยใช้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย เป็นแบบสอบถามออนไลน์ (Google Form) จำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็นด้านคลังสินค้า จัดซื้อ (ในโซ่อุปทาน) ด้านนำเข้าส่งออก และด้านขนส่ง แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ประเภทของสถานประกอบการ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามด้านคลังสินค้า จัดซื้อ ด้านตัวแทนผู้นำเข้าส่งออก และด้านขนส่ง แบ่งเป็น

1) ทักษะความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงาน (Hard Skills) หมายถึง ความรู้และทักษะขั้นพื้นฐานสำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ กลุ่มคลังสินค้า (15 ข้อ) กลุ่มจัดซื้อ (4 ข้อและข้อย่อย) กลุ่มนำเข้าส่งออก (11 ข้อ) ด้านขนส่ง (6 ข้อ)

2) คุณลักษณะทั่วไปด้านจรรยาบรรณ (Soft Skills) หมายถึง คุณลักษณะภายในบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสังคม อารมณ์ ความรู้สึกต่อการแสดงพฤติกรรม กลุ่มคลังสินค้า (12 ข้อ) กลุ่มจัดซื้อ (11 ข้อ) กลุ่มนำเข้าส่งออก (11 ข้อ) ด้านขนส่ง (10 ข้อ)

ลักษณะเครื่องมือเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีการของลิเคิร์ต (Likert's) ใช้มาตราวัด 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ เป็นคำตอบแบบเติมข้อความ

3. การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

1) ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้า แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยเกี่ยวกับความรู้ ความสามารถ (Hard Skill) และคุณลักษณะทั่วไปด้านจรรยาบรรณ (Soft Skill) ของมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ กลุ่มอุตสาหกรรมโลจิสติกส์ โดยกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน และมาตรฐานอาชีพ สาขาวิชาชีพโลจิสติกส์ โดยสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) (2567)

2) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ไปเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ทำการตรวจสอบความตรงและความถูกต้องของภาษาที่ใช้ทุกข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ที่ 1.00

4. การหาค่าเชื่อมั่น (Reliability) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.85 (โกวิท ปรวาลพฤกษ์ และสมศักดิ์ สีนธระเวชญ์, 2557)

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล สงแบบสอบถามอิเล็กทรอนิกส์ ผ่านออนไลน์ (Google Form) ไปยังกลุ่มประชากร ซึ่งเป็นตัวแทนผู้บริหารสถานประกอบการ รวมจำนวน 78 คน ได้รับข้อมูลการตอบแบบสอบถามกลับมาจำนวน 78 ชุด อัตราการตอบกลับของแบบสอบถามคิดเป็น 100 %

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาตรวจสอบตามแบบสอบถามมาตราวัดประเมินค่า 5 ระดับวิธีของลิเคิร์ต (4.51 – 5.00 ระดับคะแนนสูงมาก, 3.51 – 4.50 ระดับคะแนนสูง, 2.51 – 3.50 ระดับคะแนนปานกลาง, 1.51 – 2.50 ระดับคะแนนต่ำ, 1.00 – 1.50 ระดับคะแนนต่ำมาก) และนำมาวิเคราะห์ด้วยสถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) แล้วนำค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ในการแปลความหมายเป็นช่วงคะแนน ดังนี้ (ธานีรินทร์ ศิลป์จารุ, 2560)

ผลการวิจัย

การศึกษาการวิจัยครั้งนี้ เป็นการสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารสถานประกอบการที่มีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาาระดับปริญญาตรี สาขาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากผู้ประกอบการที่นักศึกษาเข้าฝึกประสบการณ์วิชาชีพฯ จำนวน 78 คน นำมาวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลเพื่อคำนวณหาค่าสถิติต่าง ๆ ได้ผล การวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ การนำเสนอการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานนักศึกษาที่ลงทะเบียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการ ในภาคการเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 ผลการวิจัยมีรายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานนักศึกษาที่ลงทะเบียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการ

กลุ่มฝึกงาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
คลังสินค้า	25	32.46
จัดซื้อ	19	24.67
นำเข้าส่งออกตัวแทนออกของ	13	16
ขนส่ง	21	26.27
รวม	78	100

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาฝึกงานในสถานประกอบการตามกลุ่มคลังสินค้า จำนวน 25 คน (ร้อยละ 32.46) ในสถานประกอบการกลุ่มจัดซื้อจำนวน 19 คน (ร้อยละ 24.67) ในสถานประกอบการกลุ่มนำเข้าส่งออกและตัวแทนผู้ดำเนินการพิธีการศุลกากร จำนวน 13 (ร้อยละ 16.60) ในสถานประกอบการกลุ่มขนส่ง จำนวน 21 คน (ร้อยละ 26.27)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของสถานประกอบการเกี่ยวกับลักษณะงานจากการฝึกงาน ด้านคลังสินค้า ด้านจัดซื้อ ด้านตัวแทนผู้นำเข้า-ส่งออก ตัวแทนผู้ดำเนินการพิธีการศุลกากรและด้านขนส่ง จำแนกเป็น 3 ข้อ ดังนี้ 1) ความคิดเห็นด้านความรู้และความสามารถการปฏิบัติงาน (Hard Skills) 2) ประเมินลักษณะสำคัญจรรยาบรรณ (Soft Skills) 3) ข้อเสนอแนะ ในการนำเสนอตารางกำหนดระดับความคิดเห็นของความรู้ความสามารถและประเมินลักษณะสำคัญจรรยาบรรณ 3 ข้อย่อย ตามตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 ระดับความคิดเห็นด้านความรู้และความสามารถในการปฏิบัติงานของกิจกรรมด้านโลจิสติกส์

1. ด้านความรู้และความสามารถในงานคลังสินค้า (N = 25)	μ	σ	ระดับ
1. ภาพรวมของกระบวนการในคลังสินค้า เริ่มจากงานรับสินค้า การตรวจพิสูจน์ทราบ การตรวจแยกประเภท การจัดเก็บสินค้า งานดูแลรักษาสินค้า	4.04	0.72	มาก
2. ส่งจ่ายตาม Picking list	4.04	0.66	มาก
3. มีความรู้พื้นฐานการจัดการคุณภาพ ISO 9001 หรือการจัดการคลัง (WMS)	3.92	0.80	มาก

ตารางที่ 2 (ต่อ)

2. ความรู้และความสามารถในการงานจัดซื้อ (n=19)	μ	σ	ระดับ
1. การจัดเก็บใบสั่งซื้อตามหมวดหมู่ที่กำหนด	3.79	0.83	มาก
2. มีความรู้ในเอกสารปฏิบัติงาน	3.74	0.85	มาก
3. สำนักรวราคากลางของสินค้า บริการที่ต้องการ	3.74	0.85	มาก
3. ด้านความรู้และความสามารถในการปฏิบัติงาน กลุ่มตัวแทนนำเข้าส่งออก (N = 13)			
1. ค่าใช้จ่ายที่จะเกิดขึ้นท่าเรือ ท่าอากาศยาน (ค่าลากตู้สินค้า ค่าไฟฟ้า)	4.23	0.80	มาก
2. ความรู้ทั่วไปในการปฏิบัติแยกตามหน้าที่ต่าง ๆ	4.15	0.80	มาก
3. ภาพรวมของโลจิสติกส์	4.15	0.66	มาก
ระดับความคิดเห็นด้านความรู้และความสามารถในการปฏิบัติงาน			
1. ด้านความรู้และความสามารถ การดำเนินพิธีการศุลกากร	4.00	0.78	มาก
2. เข้าใจหนังสือรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า ได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีอากร	4.00	0.68	มาก
3. รู้จักใบตราส่งสินค้า ทางเรือ อากาศ Packing list/Invoice เอกสารกรมศุลกากร	3.92	0.83	มาก
4. ด้านความรู้และความสามารถในการปฏิบัติงาน กลุ่มขนส่ง (N = 21)			
1. ภาพรวมของโลจิสติกส์	3.76	1.02	มาก
2. ควบคุม ดูแล วางแผน จัดสายงานขนส่งเบื้องต้น และติดตาม	3.76	0.92	มาก
3. วางแผนการควบคุมการซ่อมบำรุง	3.71	0.88	มาก

จากตารางที่ 2 ระดับความคิดเห็นด้านความรู้และความสามารถในการปฏิบัติงาน พบว่าในกลุ่มคลังสินค้าที่จำเป็นต่อการฝึกงานของสาขาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.79$, $\sigma = 0.80$) จากสามลำดับแรกคือ 1) รู้ภาพรวมของกระบวนการในคลังสินค้า เริ่มจากงานรับสินค้า การตรวจพิสูจน์ทราบ การตรวจแยกประเภท การจัดเก็บสินค้า งานดูแลรักษาสินค้า 2) การส่งจ่ายสินค้าตาม picking list 3) มีความรู้พื้นฐานการจัดการคุณภาพ ISO 9001 หรือการจัดการคลัง (WMS) ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม 1) การเขียนกระบวนการดำเนินงานหรือลำดับขั้นตอนการปฏิบัติงาน (flow) 2) ควบคุมกระบวนการสินค้า 3) ตรวจสอบสินค้าให้ตรงกับรายการที่สั่ง 4) ตรวจสอบคุณภาพสินค้าเบื้องต้น เช่น สภาพบรรจุภัณฑ์ การบันทึกข้อมูลสินค้าในระบบ 5) การจัดเก็บ การจัดพื้นที่ 6) ความรู้เกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์กับโปรแกรมทำงานต่าง ๆ รู้วิธีใช้โปรแกรมพื้นฐาน (Excel/ รู้จักคีย์ลัด, การใช้ Email, การตัดต่อรูป เป็นต้น 7) Power BI/ AI

ในกลุ่มจัดซื้อ ที่จำเป็นต่อการฝึกงาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.59$, $\sigma = 0.86$) จากสามลำดับแรก 1) การจัดเก็บใบสั่งซื้อตามหมวดหมู่ที่กำหนด 2) มีความรู้ในเอกสารปฏิบัติงาน 3) สำนักรวราคากลางของสินค้า บริการที่ต้องการข้อเสนอแนะเพิ่มเติม 1) คำนวณคำสั่งซื้อให้เพียงพอและตรวจสอบวันหมดอายุ 2) ความรู้ด้านการตลาดและอุตสาหกรรม 3) ทักษะการวิเคราะห์ข้อมูล 4) ความรู้ด้านกฎหมายและสัญญา 5) ทักษะด้านเทคโนโลยี 6) การวิเคราะห์ต้นทุน ความละเอียดรอบคอบในการเปรียบเทียบราคาและมีความรู้ในเรื่องการผลิต

ในกลุ่มตัวแทนผู้นำเข้า - ส่งออก ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.08, \sigma = 0.74$) จากสามลำดับแรก คือ 1) ค่าใช้จ่ายที่จะเกิดขึ้นท่าเรือ / ท่าอากาศยาน เช่น ค่าลาก ตู้สินค้า ค่าไฟฟ้าถ้าใช้ตู้ที่ทำความเย็นขนส่งสินค้า 2) ความรู้ทั่วไปในการปฏิบัติแยกตามหน้าที่ต่าง ๆ 3) ภาพรวมของโลจิสติกส์

ส่วนด้านตัวแทนผู้ดำเนินพิธีการศุลกากรใน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.91, \sigma = 0.80$) สามลำดับพบว่า 1) รับข้อมูลการนำเข้า ส่งออก จาก e-mail/ internet 2) เข้าใจหนังสือรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าของกรมการค้าต่างประเทศ ได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีอากร 3) รู้จักใบตราส่งสินค้า House B/L, AWB, Master B/L, Packing list ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของตัวแทนออกของและพิธีการศุลกากร ได้แก่ 1) ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับโลจิสติกส์และการค้าระหว่างประเทศ เช่น คำศัพท์พื้นฐาน รู้จักเอกสารสำคัญ 2) ภาพรวมกระบวนการนำเข้าส่งออก 3) รู้จักบทบาทตัวแทนนำเข้าส่งออก 4) หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมศุลกากร หน่วยงานที่เกี่ยวข้องการนำเข้าส่งออก

ในกลุ่มขนส่งที่จำเป็นต่อการฝึกงาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.70, \sigma = 0.92$) จากสามลำดับได้แก่ 1) ภาพรวมของโลจิสติกส์ 2) การควบคุม ดูแล วางแผนจัดสายงานขนส่งเบื้องต้น และติดตาม 3) การวางแผนการควบคุมการซ่อมบำรุง ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม 1) มีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเทคโนโลยีที่ใช้ในการขนส่ง เช่น ระบบติดตามยานพาหนะ (GPS) ระบบการจัดการขนส่ง (TMS) และการใช้แอปพลิเคชันพื้นฐาน 2) กฎหมายจราจรพื้นฐานขนส่ง ความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 ระบุความสำคัญเกี่ยวกับจรรยาบรรณ (Soft Skills) ในการปฏิบัติงานของนักศึกษา ระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ในด้านคลังสินค้า ด้านจัดซื้อ การเป็นตัวแทนนำเข้าส่งออกและด้านขนส่งในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ประเมินความสำคัญเกี่ยวกับจรรยาบรรณ (Soft Skills) ในการปฏิบัติงาน

1. ด้านคุณลักษณะทั่วไปต่อการปฏิบัติงานด้านคลังสินค้า (Soft Skills) (N=25)	μ	σ	ระดับ
1. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	4.12	0.82	มาก
2. มีความสามารถในการทำงานเป็นทีม	4.04	0.93	มาก
3. มีความยืดหยุ่นด้านอารมณ์ในการปฏิบัติงาน	4.04	0.96	มาก
2. ด้านคุณลักษณะทั่วไปต่อการปฏิบัติงานจัดซื้อ (N=19)			
1. มีความยืดหยุ่นด้านอารมณ์ในการปฏิบัติงาน	4.11	0.85	มาก
2. มีความละเอียดรอบคอบ	3.89	0.79	มาก
3. มีการรับรู้ความต้องการเป้าหมายขององค์กร	3.89	0.94	มาก
3. ด้านคุณลักษณะทั่วไปต่อการปฏิบัติงาน กลุ่มตัวแทนนำเข้าส่งออกและพิธีการศุลกากร (N=13)			
1. มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน มีการจัดการและปฏิบัติทุกกิจกรรมที่รับผิดชอบ	4.23	0.7	มาก
2. มีการรับรู้ความต้องการเป้าหมายขององค์กร	4.23	0.7	มาก
3. มีการติดต่อประสานงานที่ดี	4.15	0.86	มาก

ตารางที่ 3 (ต่อ)

4. ด้านคุณลักษณะทั่วไปต่อการปฏิบัติงานกลุ่มขนส่ง (N=21)	μ	σ	ระดับ
1. มุ่งมั่นพัฒนาตนเอง	4.29	0.82	มาก
2. อธิบายคดี สื่อสารได้ชัดเจน	4.05	0.79	มาก
3. ฉลาด มีไหวพริบ เข้าใจอะไรใหม่ ๆ	3.95	0.9	มาก

จากตารางที่ 3 ประเมินความสำคัญเกี่ยวกับจรรยาบรรณ (Soft Skills) ในกลุ่มคลังสินค้า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.86$, $\sigma = 1.02$) จากสามลำดับ คือ 1) มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ 2) มีความสามารถในการทำงานเป็นทีม 3) มีความยืดหยุ่นด้านอารมณ์ในการปฏิบัติงาน ส่วนข้อเสนอแนะเพิ่มเติม 1) ทักษะการใช้อุปกรณ์สำนักงาน ทักษะการใช้เครื่องถ่ายเอกสาร 2) ทักษะการทำห่อพัสดุ 3) ด้านการสื่อสาร 4) การมีไหวพริบ 5) การร่วมมือและประสานงาน 6) การแก้ปัญหาและตัดสินใจร่วมกัน 7) การสร้างสัมพันธ์ที่ดี นอกจากนี้ จะมีการเสนอแนะเรื่อง การอบรมทักษะการจัดการเวลา การใส่ใจในรายละเอียด

ในกลุ่มจัดซื้อในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.81$, $\sigma = 0.89$) จากสามลำดับแรก คือ 1) มีความยืดหยุ่นด้านอารมณ์ในการปฏิบัติงาน 2) มีความละเอียดรอบคอบ 3) มีความรับรู้ความต้องการเป้าหมายขององค์กร ส่วนข้อเสนอแนะเพิ่มเติม 1) มีทักษะการเจรจาต่อรอง 2) ทักษะการสื่อสาร โดยสามารถเก็บข้อมูลจากผู้ขายได้อย่างครบถ้วนและเจาะจงเวลาได้ สื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจง่าย แก้ปัญหาเฉพาะหน้า 3) ทักษะการจัดการความเสี่ยง 4) จัดลำดับความสำคัญของงาน 5) เตรียมนำเสนอที่น่าสนใจและเข้าใจงาน

ในตัวแทนนำเข้าส่งออกและการดำเนินการพิธีการศุลกากร (Soft Skills) ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.02$, $\sigma = 0.76$) จากสามลำดับแรก คือ 1) มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน ตามมาตรฐานคุณภาพและการจัดการ มั่นใจว่าได้ปฏิบัติทุกกิจกรรมที่รับผิดชอบ 2) มีการรับรู้ความต้องการเป้าหมายขององค์กร 3) มีการติดต่อประสานงานที่ดีสำหรับข้อเสนอแนะเพิ่มเติม 1) ทักษะการจัดเก็บเอกสาร 2) ทักษะด้านความละเอียดรอบคอบ 3) ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น

ในด้านขนส่ง (Soft Skills) ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.83$, $\sigma = 0.92$) จากสามลำดับแรกได้แก่ 1) มุ่งมั่นพัฒนาตนเอง 2) อธิบายคดี สื่อสารได้ชัดเจน 3) ฉลาด มีไหวพริบ เข้าใจอะไรใหม่ ๆ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม 1) ทักษะการวางแผน 2) ทักษะการดูแลสุขภาพร่างกาย เพื่อพร้อมปฏิบัติงานหนัก 3) ทักษะการขับรถและการประยุกต์การใช้ Google Map

สรุปผลและอภิปรายผล

จากการสำรวจ พบว่า ความคิดเห็นของสถานประกอบการต่อการปฏิบัติงานด้านการจัดการ โลจิสติกส์ขั้นพื้นฐานของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ตามความคิดของสถานประกอบการของทั้ง 4 กลุ่ม กิจกรรมโลจิสติกส์พบว่า ในประเด็นหลัก ด้านความรู้และความสามารถ (Hard Skills) 2) ประเมินลักษณะสำคัญจรรยาบรรณ (Soft Skills) โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสุทธิพงษ์ ศรีถัน (2564) ที่ศึกษาระดับความคิดเห็นของสถาประกอบการที่มีต่อนักศึกษาวิทยาลัยสารพัดช่างปราจีนบุรีที่ได้ไปฝึกงานในสถานประกอบการและสอดคล้องกับผลการวิจัยของปิยนุช ศรีรีภพ

และอารีย์ เตชะหละ (2568) ที่ได้ศึกษาทัศนคติของสถานประกอบการที่มีต่อนักศึกษาฝึกงานของวิทยาลัย รัตภูมิ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย ที่กล่าวถึงความคิดเห็นของสถานประกอบการ และทัศนคติในภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ข้อค้นพบและแนวทางในการนำไปใช้ด้านความรู้ (Knowledge) ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของทั้ง 4 กลุ่มที่มีความแตกต่างกันตามหน้าที่ของแต่ละกลุ่มงาน ทั้งนี้จะมีความเชื่อมโยงกัน ทุกกลุ่มกิจกรรม ประกอบด้วย

1. ด้านคลังสินค้า สถานประกอบการให้ความสำคัญของการเข้าใจภาพรวมของกระบวนการในคลังสินค้า เริ่มจากรับ ตรวจ แยก จัดเก็บ บำรุงรักษา โดยทักษะการส่งจ่ายสินค้าตาม Picking list และการตัดสต็อกตามรายงานการขนส่ง ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การปฏิบัติงานหลักในคลังสินค้าอย่างมีประสิทธิภาพและความถูกต้อง สอดคล้องกับงานวิจัยในด้านประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้า (วีรัตน์ ช่วยปัด, 2564) ได้ศึกษาประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้าสำเร็จรูป โดยใช้เทคนิคการแบ่งกลุ่มสินค้าเพื่อลดเวลาการหยิบสินค้าอย่างไร มีการตั้งข้อสังเกตจากคะแนนอันดับสูงสุด คือ ภาพรวมของกระบวนการทั้งหมด แต่ในส่วนนี้กลับพบว่า ผู้ประกอบให้ความสำคัญว่า ไม่จำเป็นต้องดูภาพรวม แต่ขึ้นอยู่กับผู้ฝึกงานได้ฝึกงานในหน้าที่ใดประกอบกับด้วยโครงสร้างภายในองค์กร นโยบายและทิศทางในการให้บริการแก่ลูกค้าที่แตกต่างกัน ซึ่งอาจขัดแย้งของการให้ความคิดเห็นว่า ต้องเข้าใจภาพรวมทั้งหมดแต่พบว่า ถ้าให้นักศึกษาฝึกงาน เริ่มทำงานในขั้นตอนหนึ่งก่อนเพื่อเกิดความคุ้นเคยในการฝึกงานมองเห็นภาพแต่ละจุดของการทำงาน แล้วจึงประเมินถึงศักยภาพของนักศึกษาฝึกงานต่อไปสอดคล้องกับการกำหนดการฝึกงานระหว่าง 4 – 6 เดือนที่เป็นระยะเวลาที่เหมาะสม (มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, 2568) หรืออาจเป็นความต้องการจากสถานประกอบการที่กำหนดการฝึกงานจาก 4 เดือนเป็น 6 เดือน เช่น บริษัท เลขาโก้ (ประเทศไทย) จำกัด เพื่อให้นักศึกษาได้เข้าใจภาพรวมของงานอย่างลึกซึ้ง นักศึกษาต้องมีความรู้พื้นฐานเรื่องการเขียนกระบวนการดำเนินงาน ลำดับขั้นตอนการปฏิบัติงาน (flow) ความรู้เกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์กับโปรแกรมทำงานด้านต่าง ๆ เช่น Excel, Power BI/AI การจัดการคุณภาพหรือ ISO 9001 หรือซอฟต์แวร์ด้านคลังสินค้า

2. ด้านจัดซื้อ สถานประกอบการให้ความสำคัญกับทักษะการเจรจาต่อรอง และการสื่อสารงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นหน้าที่หลักที่ฝ่ายจัดซื้อต้องประสานความสัมพันธ์ระหว่างภายในองค์กร และซัพพลายเออร์ คู่ค้า สอดคล้องกับงานวิจัยพิเศษฐ เนตรสว่าง (2565) ที่ศึกษาเรื่อง การเจรจาต่อรอง และการสร้างสัมพันธ์ที่ดีกับคู่ค้าในเรื่องของการทราบความต้องการของลูกค้า การเตรียมพร้อมวิกฤตของการรับมือวัตถุดิบหรือสินค้าไม่เพียงพอ หรือความล่าช้า เพื่อไม่กระทบต่อต้นทุนและค่าใช้จ่าย ในขณะที่เดียวกัน มีความคล้ายคลึงกับการทำงานด้านคลังสินค้า ในเรื่องของการมีความรู้ความเข้าใจกระบวนการจัดซื้อ การวิเคราะห์ข้อมูลตั้งแต่การรับใบขอซื้อ จนถึงแผนกบัญชี การเงินและบันทึกการจัดซื้อในแต่ละรอบ สอดคล้องกับงานวิจัยที่เน้นในเรื่อง ของกระบวนการจัดซื้อของปติวรรดา มีแสง (2565) ได้ศึกษาและปรับปรุงประสิทธิภาพกระบวนการจัดซื้อ กรณีศึกษา บริษัทอิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มสินค้าสายไฟ เรื่องกระบวนการทำงาน การจัดทำแผนผังการไหลและการศึกษาเวลาโดยการจับเวลา สำหรับความรู้เกี่ยวกับระเบียบและข้อกำหนดในการจัดซื้อ การประเมินและคัดเลือกผู้ขาย มีค่าเฉลี่ยค่อนข้างต่ำ สถานประกอบการอาจมองว่า ในส่วนนี้สามารถเรียนรู้และพัฒนาในภายหลังได้ หรืออาจมีความแตกต่างกันในแต่ละประเภทธุรกิจในโซ่อุปทาน

3. ด้านตัวแทนนำเข้าส่งออกและพิธีการศุลกากร สถานประกอบการให้ความสำคัญอย่างมาก ในการรองรับการค้าระหว่างประเทศ ในส่วนของการให้ความรู้ทั่วไปในการปฏิบัติแยกตามหน้าที่ ในแต่ละหน้าที่ของตัวแทนนำเข้าส่งออก ความรับผิดชอบในแต่ละตำแหน่ง ขั้นตอนการทำงานในเอกสารที่เกี่ยวข้อง การที่สถานประกอบการเน้นในเรื่องนี้ หมายความว่า ความเป็นรากฐานสำคัญต่อการต่อยอดในด้านนี้ โดยเฉพาะสำหรับด้านค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นต่อท่าเรือ ท่าอากาศยาน เช่น ค่าลากตู้สินค้า ค่าไฟฟ้าในกรณีเป็นตู้ทำความเย็นนั้น หมายความว่า นักศึกษาฝึกงานต้องเข้าใจเรื่องของต้นทุน ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้าส่งออก ซึ่งจะกลายเป็นผลกระทบทางการเงินและปัจจัยด้านต้นทุนต่อการตัดสินใจ ส่วนภาพรวมของโลจิสติกส์ เป็นส่วนสำคัญรองลงมา ได้เห็นกระบวนการไหลเวียนของสินค้า ตั้งแต่ต้นทางไปจนถึงปลายทาง จะสะท้อนให้เห็นถึงการเชื่อมโยงบทบาทของนักศึกษาฝึกงานกับกระบวนการเหล่านี้ นอกจากนี้ การเข้าใจ และดูเอกสารของการสัญญาซื้อขาย การประกันภัย ภาษีท่าเรือ ทำให้ดำเนินการพิธีการต่าง ๆ ได้ถูกต้อง ตรงเวลาและแม่นยำ พร้อมทั้งทราบขั้นตอนในการทำงาน เช่น ใบรับขอซื้อ ลงบันทึกรายการสั่งซื้อสินค้า จะทำให้ลดความผิดพลาด สร้างประสิทธิภาพการทำงานมากขึ้น

ด้านตัวแทนด้านพิธีการศุลกากร สถานประกอบการให้ความสนใจถึง การรับข้อมูลการนำเข้า ส่งออก จาก email หรือ อินเทอร์เน็ต นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพต้องจัดการและรับข้อมูลจากทางดิจิทัล ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ความคล่องตัวในการใช้งานและการสื่อสารออนไลน์อย่างเหมาะสม การเข้าใจหนังสือ รับรองแหล่งกำหนดสินค้าของกรมการค้าต่างประเทศ ได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีอากร นักศึกษา ต้องเข้าใจและระบุการใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีได้อย่างถูกต้อง และมีผลต่อต้นทุนการนำเข้าส่งออก นอกจากนี้ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ต้องรู้จักและคุ้นเคย ใบตราส่งสินค้า House B/L, AWB, Master B/L, Packing list ซึ่งเป็นเอกสารสำคัญของการขนส่งระหว่างประเทศ การรู้จักคำนวณพิกัดภาษี ศุลกากรระดับพื้นฐาน (Harmonized System - HS Code) เพื่อทราบถึงผลกระทบด้านภาษีต่อต้นทุนสินค้า

4. สถานประกอบการให้ความสำคัญในกลุ่มปฏิบัติงานขนส่ง เรื่อง ในภาพรวมของโลจิสติกส์ เพื่อให้ นักศึกษาฝึกประสบการณ์ ได้เห็นความเชื่อมโยงระหว่างการขนส่งกับกิจกรรมอื่น เช่น การจัดซื้อ คลังสินค้า การกระจายสินค้า ด้วยการวางแผนเส้นทาง จัดตารางการขนส่ง การดูแลการปฏิบัติงานของรถขนส่ง การติดตามสถานะการขนส่งเบื้องต้น พร้อมทั้ง การวางแผนการซ่อมบำรุงเพื่อลดปัญหาการหยุดชะงัก ของการขนส่ง นอกจากนี้ การบริหารต้นทุน การขนส่งเบื้องต้น เช่น ต้นทุนน้ำมัน ค่าบำรุงรักษา ค่าแรง ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ส่วนอีกประเด็นที่น่าสนใจ คือ การประสานงานระหว่างทีมการตลาด (การขาย) กับพนักงานขับรถ การจัดจ่ายรถให้เหมาะสมกับขนาดและระยะเวลา

วัตถุประสงค์ที่ 2 จากข้อมูลการประเมินความคิดเห็นในด้าน ประเมินลักษณะสำคัญ จรณทักษะ (Soft Skills) ทั้ง 4 กลุ่ม เริ่มจากทักษะที่มีความเหมือนกันของการประเมินทักษะ แบ่งเป็น 3 ทักษะ

1. การทำงานเป็นทีม เป็นความคิดเห็นที่ได้รับการประเมินสูง ของกลุ่มคลังสินค้าและจัดซื้อ เนื่องจากกระบวนการทำงานด้านคลังสินค้านี้มีหลายขั้นตอนและต้องทำงานร่วมกับหลายฝ่าย ตั้งแต่การรับ สินค้า จนถึงการส่งมอบสินค้า และบำรุงรักษาสินค้าในคลังสินค้า การจัดซื้อต้องประสานงานกับหน่วยงาน ทั้งภายในองค์กรที่เรียกว่าผู้ใช้ (user) เช่น ฝ่ายผลิต ฝ่ายการตลาด ฝ่ายบัญชี ฝ่ายคลังสินค้าเพื่อให้ตรงกับ ความต้องการของผู้ใช้ (user) และลูกค้าผ่านเอกสารที่เรียกว่า ใบขอซื้อตามกระบวนการจัดซื้อ ในขณะที่เดียวกัน ต้องร่วมทำงานกับซัพพลายเออร์เพื่อให้สินค้าบริการที่ได้คุณภาพตามความต้องการของผู้ใช้และลูกค้า

2. ความยืดหยุ่นด้านอารมณ์ ได้รับการประเมินสูงในกลุ่มงานในจัดซื้อ รองลงมาคือ คลังสินค้า และตัวแทนนำเข้าส่งออกอันดับสุดท้าย แสดงให้เห็นว่าการทำงานแต่ละอาชีพต้องปรับตัวและรับมือกับ การกดดันในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันในแต่ละบทบาทหน้าที่

3. การติดตามประสานงาน ในลำดับที่ 3 ของตัวแทนนำเข้าส่งออก และคลังสินค้าในอันดับที่ 5 แสดงให้เห็นว่า การทำงานด้านตัวแทนนำเข้าส่งออก มีหลายขั้นตอนและประสานกับหลายฝ่าย เช่น ธนาคาร หน่วยงานรับรอ แหล่งกำเนิดสินค้าของกรมการค้า สายเรือ สายการบิน กรมศุลกากร และการดำเนินการพิธีการฯ ส่วนคลังสินค้า มีหน้าที่ในการประสานงานกับฝ่ายจัดซื้อเมื่อมีการสั่งสินค้าเข้ามาใหม่ ฝ่ายการตลาด ในการเบิกจ่ายสินค้า และประสานฝ่ายขนส่งเมื่อมีคำสั่งซื้อจากลูกค้า จึงเห็นกระบวนการมีความซับซ้อนของหน้าที่เช่นกัน

นอกจากนี้ ยังแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างของการประเมินทักษะ แบ่งเป็น 3 ทักษะ

1. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ในด้านคลังสินค้าได้รับการประเมินสูงสุด แต่ได้รับการประเมินของตัวแทนนำเข้าส่งออกต่ำสุด แสดงให้เห็นว่า เนื่องจากมีแตกต่างกัน ในด้านคลังสินค้า มีการบริหารจัดการในเรื่องของสินค้า การจัดพื้นที่ การแบ่งโซนของสินค้า การใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการบริหารจัดการ ซึ่งล้วนแล้วแต่ต้องใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เพื่อเกิดความคล่องตัวและประสิทธิภาพสูงสุด ส่วนตัวแทนนำเข้าส่งออก มีการกำหนดกฎระเบียบตามหลักสากลอยู่แล้ว นั้นหมายความว่า ทักษะด้านนี้ก็เน้นในเรื่องความกระตือรือร้นและมุ่งมั่นตามมาตรฐานด้วยเช่น

2. ความละเอียดรอบคอบและการรับรู้เป้าหมายขององค์กร ในงานจัดซื้อแสดงให้เห็นว่า เป้าหมายของงานจัดซื้อเป็นกิจกรรมแรกที่สามารถลดต้นทุนของสินค้าและบริการ จึงต้องมีทักษะที่รอบคอบเพื่อได้สินค้าและบริการที่มีคุณภาพตรงตามเป้าหมายขององค์กร

3. สถานประกอบการในกลุ่มขนส่งให้ความสำคัญกับการเรียนรู้และปรับปรุงตนเอง การสื่อสาร การแก้ปัญหาเฉพาะหน้าและทักษะการเจรจาต่อรอง เนื่องจากกฎระเบียบหรือข้อกำหนดด้านความปลอดภัย และสิ่งแวดล้อม เป็นปัจจัยหนึ่งที่กำลังเป็นสิ่งที่จะต้องตื่นตัวและรับผิดชอบร่วมกันในการรักษาสีเขียวของงานขนส่งเป็นงานมีหลากหลายสถานการณ์ที่ไม่คาดคิด การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ จะช่วยในการรับมือได้

สำหรับส่วนที่ไม่ได้กล่าวถึง คือ เรื่อง ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ อาจไม่ได้ประเมินสูงสุดในทุกกลุ่ม และกลายเป็นการประเมินที่ต่ำสุดในด้านการจัดซื้อ อาจไม่ได้มีความจำเป็นในช่วงของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพฯ ส่วนความสามารถการใช้ Excel มีความสำคัญระดับปานกลาง แต่ยังคงมีความสำคัญในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพเพราะเป็นการช่วยผ่อนแรงในการทำงานได้มาก อย่างไรก็ตาม ยังไม่มีงานวิจัยใดที่กล่าวถึงในหัวข้อแบบนี้ ส่วนใหญ่เป็นค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของสถานประกอบการที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาฝึกงานและงานวิจัยส่วนใหญ่จะเน้นในภาพกว้างที่มุ่งไปในด้านของระดับผู้จัดการ (Cronje, 2015; Mageto & Luke, 2020) อีกประเด็นที่น่าสนใจที่ผู้ประกอบการยังกล่าวได้น้อยที่สุด คือ ความตื่นตัวในเรื่องของ AI อาจเนื่องมาจากการทำงานของนักศึกษาฝึกงานเป็นด้านการทำงานซ้ำหรือส่วนใหญ่จะเป็นงานด้านเอกสาร ซึ่งไม่สอดคล้องกับโลกสมัยใหม่ที่ทุกภาคส่วนต้องนำ AI มาเป็นผู้ช่วยในการทำงาน (Gammelgaard, 2022) ทำให้เพิ่มการสร้างสรรคอย่างมีคุณค่าและสร้างคุณค่าในระดับกลยุทธ์ขององค์กร

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การขยายกลุ่มประชากรหรือกลุ่มตัวอย่างของสถานประกอบการในหลายประเภท เช่น ผู้ผลิต ผู้ส่งออก เพื่อให้เห็นมุมมองทั้งด้านฝั่งผู้ให้บริการด้านโลจิสติกส์และผู้รับบริการ (ลูกค้า)

2. นำผลการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุง ผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) และสมรรถนะหลักสูตร ผู้สอนต้องกำหนดหัวข้อการประเมินในด้านความรู้ (Hard Skills) และจรรยาบรรณ (Soft Skills) ต้องการคุณลักษณะที่โดดเด่น เพื่อให้เกิดความชัดเจน โปร่งใสในการวัดผล และปรับปรุงแบบการเรียนการสอนยังเน้นกิจกรรมของแต่ละสายอาชีพแต่นำทักษะการทำงานร่วมกันระหว่างแต่ละสายอาชีพในกลุ่มโลจิสติกส์ โซ่อุปทาน และเน้นการปรับใช้เทคโนโลยีให้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ให้สังเกตแนวโน้มของนักศึกษารุ่นต่อไป มีความประสงค์ในการฝึกงานกลุ่มใดมากที่สุด เพื่อพัฒนาแบบสอบถามของ Hard Skills & Soft Skills อย่างชัดเจน ด้วยการแยกประเภททักษะตามกลุ่มงานโลจิสติกส์ หรือเพื่อเป็นจุดเริ่มต้นของการทราบทักษะอย่างแท้จริง

2. เพิ่มงานวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์หรือสนทนากลุ่ม เพื่อให้งานวิจัยเกิดความสมบูรณ์แบบจากแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในกระบวนการเชื่อมโยงที่เพิ่มขึ้นระหว่างประเทศต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยต่อตลาดแรงงานอย่างเหมาะสม

3. ควรมีการสร้างโปรไฟล์ของแต่ละอาชีพ (สมรรถนะเบื้องต้นของการปฏิบัติงานและจรรยาบรรณ) ในสาขาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทานที่จำเป็นต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ จากความรู้ในห้องเรียนสู่การปฏิบัติงานจริงเพื่อให้นักศึกษาเกิดความมั่นใจต่อการฝึกงานในสถานประกอบการไปในทิศทางเดียวกัน

เอกสารอ้างอิง

กองยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบโลจิสติกส์. (2567). *สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ*. เข้าถึงได้จาก <https://nesdc.gdcatalog.go.th/organization/logistics>.

โกวิท ปรวาลพฤกษ์ และ สมศักดิ์ สินธุระเวชชัย. (2557). *การประเมินตามสภาพจริง*. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.

เขมจิต เสนา. (2548). *ลักษณะการฝึกงาน*. เข้าถึงได้จาก <http://www.dekwt.com/book/rxpott/htm/221>.

ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2560). *การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS*. (พิมพ์ครั้งที่ 17). กรุงเทพฯ: บิซิเนสอาร์แอนด์ดี.

ปติวรรดา มีแสง. (2565). *การศึกษาและปรับปรุงประสิทธิภาพกระบวนการจัดซื้อ: กรณีศึกษา บริษัทอิเล็กทรอนิกส์กลุ่มสินค้าสายไฟ*. (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

ปิยนุช ศรีธีรภาพ และอารีย์ เตชะหละ. (2568). ทักษะคติของสถานประกอบการที่มีต่อนักศึกษาฝึกงานของวิทยาลัยรัตภูมิ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช*, 12(2), 1-11.

พยุงค์ศักดิ์ จันทร์สุรินทร์. (2544). *นโยบายการปฏิรูปอาชีวศึกษา*. เข้าถึงได้จาก <http://www.idis.ru.ac.th/report/index/php?=557.0;wap>

พิเชษฐ เนตรสว่าง. (2565). การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับซัพพลายเออร์และคู่ค้าในยุคชีวิตวิถีใหม่ (New Normal). *วารสารวิทยาการจัดการปริทัศน์*, 24(3), 1-15.

- พีระนันท์ คำบอนพิทักษ์. (2542). *ความคิดเห็นและความต้องการที่มีต่อการฝึกงานของนักศึกษาโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ คณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏอุดร*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. (2568). *หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต*. เข้าถึงได้จาก <https://drive.google.com/file/d/1WRxxl2a2quM8AkurMphuH5QsHo2kXtIs/view>
- ยุคลธร เขตพงษ์. (2548). ปัญหาและอุปสรรคในการรับนักศึกษาเข้าฝึกงานตามแนวความคิดของสถานประกอบการ: กรณีศึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตพณิชยการพระนคร. *วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี*, 8(2), 45–60.
- วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนา. (2562). *Soft Skills to Master*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิรัตน์ ช่วยปิด. (2564). *การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการคลังสำเร็จรูป: กรณีศึกษาบริษัทผลิตก๊อมน้ำและอุปกรณ์ภายในห้องน้ำ*. (วิทยานิพนธ์วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน). (2567). *แผนปฏิบัติการราชการรายปี (พ.ศ. 2567) ของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)*. เข้าถึงได้จาก <https://www.tpqi.go.th>
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2566). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 พ.ศ. 2566–2570*. เข้าถึงได้จาก https://www.nesdc.go.th/ewt_news.php?nid=13651
- สุทธิพงษ์ ศรีถัน. (2564). การศึกษาความคิดเห็นของสถานประกอบการที่มีต่อวิทยาลัยสารพัดช่างปราจีนบุรี. *วารสารบัณฑิตวิทยาลัยรำไพพรรณี*, 4(2), 34–40.
- อนูวัต สงสม. (2563). สมรรถนะของบัณฑิตสาขาวิชาการค้าสมัยใหม่และนวัตกรรมบริการตามความต้องการของนายจ้าง. ใน *การประชุมวิชาการระดับชาตินนทรีอีสาน ครั้งที่ 8 KUCSC National Conference: Innovation and Technology for Quality of Life and Sustainable Society*. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ, จังหวัดสกลนคร. เข้าถึงได้จาก <https://tpqi-net.tpqi.go.th/qualifications/unitinfo/11068>
- อัสดา อินยาศรี. (2541). *การประเมินผลโครงการฝึกงานของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไป สถาบันราชภัฏในเขตภาคเหนือตอนบน*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Anderson, B. M. (2020). *The most in-demand hard and soft skills of 2020*. Retrieved from <https://www.linkedin.com/pulse/most-demand-hard-soft-skills-2020-benjamin-m-benjarattananon>.
- Benjarattananon, A. (2017). Satisfaction of the establishments for the English major trainee students, Faculty of Humanities and Social Sciences, Prince of Songkla University. *Academic Services Journal: Prince of Songkla University*, 28(2), 184–194.
- Cronje, J. N. (2015). Logistics management skills development: A Zimbabwean case. *Journal of Transport and Supply Chain Management*, 9(1), 1–7. Retrieved from <https://doi.org/10.4102/jtscm.v9i1.189>.

- Gammelgaard, B. (2022). Competence development, learning and change in supply chain management. In H. Rogers & M. Pawar (Eds.), *Global logistics and supply chain strategies for the 2020s*. (pp. 207–224). Springer. doi.org
- Gourdin, K. (2005). *Global logistics management: A competitive advantage for the 21st century*. (2nd ed.). Hoboken, NJ: Wiley-Blackwell. Retrieved from <https://doi.org/10.1002/9781119202786>.
- Kenton, W. (2019). *Soft skills*. Investopedia. Retrieved from <https://www.investopedia.com/terms/s/soft-skills.asp>.
- Mangeto, J., & Luke, R. (2020). Skills frameworks: A focus on supply chains. *Journal of Transport and Supply Chain Management*, 14(1), a458. Retrieved from <https://doi.org/10.4102/jtscm.v14i0.458>.
- Oletewo, J. (2017). Analysis of the moderating effect of customer loyalty on long run purchase intentions. *African Journal of Marketing Management*, 9(3), 25–34. Retrieved from <https://doi.org/10.589/AJMM2016.0505>.
- Wolman, B. B. (1973). *Dictionary of behavioral science*. New York, NY: Van Nostrand Reinhold.